

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBOWSKIEGO.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, ul. ALEJA Nr. 28. — TELEFON Nr. 28.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują ogłoszenia i wyjątki
dni świątecznych od g. 8-10 wiecz. Recepty w miarę, załatwia się zwrac.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują ogłoszenia i wyjątki
dni świątecznych od g. 8-10 wiecz. Recepty w miarę, załatwia się zwrac.

Wypisywać i opublikować przyjmują wszystkie kategorie, kategorie
i klasy ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

Wypisywać i opublikować przyjmują wszystkie kategorie, kategorie
i klasy ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

Agencja: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop. 2.

Uprzejmie prosimy Sz. Prenumeratorów o laskawe wpłacenie zaległej prenumeraty i odnowienie na kwartał bieżący.

KINEMATOGRAF CORSO
w Częstochowie ul. ALEJA 27, Tel. 8-69
róg Teatralnej

Program od Soboty 10-go do Wtorku 13-go Października 1914 r.
Programi
Wspaniały obraz ze złotej serii Kopenhaskiej

Szczyt Obłądy

Wybitny dramat w 3-eh częściach w wykonaniu artystów (teatru Królewskiego w Kopenhadze).

PRZEBIEGŁY DOKTOR wesoła kom.
POŁUDNIOWA FRANCJA (natura)
TYGODNIK GAUMONT'A (natura)

Do obrazów przygrzywać będzie orkiestra koncert.
Garderoła bezpłatna
Ceny miejsc niższe.

PIEKARNIA

Marcelego Chmielewskiego

Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesioną została do **lokalu własnego przy ul. Teatralnej 46** rog Zielonej Tel 654
Filij: ul. Dojazd 13, ul. Krakowska 55, ul. Siedm Kamienic 21.

Poleca pieczywo znane ze swej dobroci. Sprzedaj. oetaliana i bułkowa.
Piekarnia urządzoną została podług nowoczesnych wymagan.

z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

Chrześcijańska Fabryka Mydła
W. Pacud
w Częstochowie.

Podaje do wiadomości szanowanych swoich odbiorców - że rozwożący mydło ze wspomnianej fabryki, Marjan Górski; za nadużyte zaufanie, niedbalstwo i sprzeniewierzenie tuwaru na sumę 237 rb 79 k został wydalony; przeto niema prawa na inkasowanie należności i występowanie w charakterze przedstawiciela powyższej firmy.

2102-3

W sobotę
znaleziono pęk kluczy
Odebrać można za zwrotem kosztów ogłoszenia i złożenie na biednych w Gońcu

Zgubiono
obracając złotą kolo pomnika z H. A. M. P zwrócić za nagrodą rb. 2 Cerkiewna 28. 2104.

Zginęła
kobyłka gniazda Odprwadzić za nagrodą do Staniewskiego ul. św. Rocha 26. 2103 1

Zginął
paszport wydany w Katowicach na imię Jana Plewniaka. 2101-3

Potrzebni
naszliwiec do wspólnej nauki, podług programu średnich zakładów naukowych, jak również w wieku przedszkolnym Wiadomość u K. Bolewskiego III. Aleja 53 3 6 2089-3

Kupię
fortepian lub pianino szafę i maszynę. Wiad. w Gońcu. 2100 1

Kapustę
słynną Halinowską nalezy zamawiać po cenie zesztorocznej. Ogrodnictwo „Halinów” Cerkiewna róg Ciemnej. 660-22

BÓL GŁOWY; MIGRENE

MATYEMERST UTONO
MIGRENE-NERVOVIN

SA JUZ FALSYFIKATY

Doktor BRONIAŃTOWSKI
Częstochowa - Nowy-Rynek 3, Telefon 34

(Choroby skórne, włośów plicowe, weneryczne i Komunikacja lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Panie od 3-4 popołudniu. Stawia wódrdyłne wystrzyżenie SALWARSANU (H.A. 7A 68 i 04) i badanie krwi na syfilis. 20

ASTHMA BRONCHITIS, DUSZNOŚCI.
Ułonie i Szybko wyleczenie za pomocą **ESPIC**

2 fr. pudełko. We wszystkich miastach aptekach, (10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100) i w aptekach w Warszawie, Łodzi i miastach powiatowych.

Slubujemy . .

Slubujemy Tobie Polsko wszystką od-
(dać krew;
Slubujemy być jak jeden gorejący
(krzew);
Slubujemy z serc do nieba głos ofiar-
(ny wnieść
Za Twą wolność, za Twą przyszłość i
(za Twoją cześć!

Slubujemy do ostatniej walczyć kro-
(pli krwi),
Chociaż z męstwa synów Twoich wróg
(szatańsko drwi),
Slubujemy paść na szacu, gdyby los
(tak chciał;
Aby z naszych trupów powstał nie-
(zdojbyty wia-

Slubujemy Ci, Ojczyzno, być przy
(Tobie wciąż,
Czuć i myśleć, działać razem jako
(jeden mąż,
Slubujemy pod przysięgą grzmiejącą z
(polskich niw
Wskresić Wielką, aby Lud jej był
(na wieki żywi!

Czesław Lubicz.

Moń. Ostrawa, 2 - IX - 1914.

mi tysiącami, — które jutro, po jutrze powiększą kadry potrzebujących pomocy?

Toć dziennie każda z kuchen, ażeby zaspokoić wszystkich zgłaszających się zużywa 6—8 korcy kartofli. Na całą zaś zimę kuchnia nr. 1. potrzebuje zrobić zapas z 600 korcy samych tylko kartofli, kuchnia nr 4, ro botnicza, z 1,000 przeszło korcy, — nie mówiąc już o kaszy, chlebie, kapuście, słońcinie i t. p. Czas nagli. Wciągu tych kilku tygodni trzeba gromadzić zapasy, bowiem z nastaniem mro zów będzie zapóźno. Leć za co? Skąd wziąć pieniądze? Jeśli miasto o 57,000 ludności w pierwszym miesiącu wojny, — t. j. gdy bieda jeszcze niezbyt silnie dokuczyła, zdobyła się na smut nie mając sumę 3,000 rb.

Wierzmy jednak iż, ogół zamożniejszy nie dopuści do katastrofy — bo tak tylko nazważyć można zamknięcie kuchen. Zbieranie składek na do rażną pomoc za miesiąc drugi rozpoczęto, — przeto wierzmy, iż otworzą się kalety zamożnych, że posypie się grzech ofiarny nawet mniej zamożnych na brać najbardziej — na głodnych.

Częstochowianie, w waszych rękach spoczywa dalszy los kuchen Doraźnej pomocy. Wierzmy, że nie dopuścicie do ich zamknięcia.

fel. gem.

Dynamit a rolnictwo.

Wynalazca dynamitu, Nobel utworzył fundusz, z którego nagrody otrzymują uczeni wynalazcy, pisarze i działacze za prace, mające na celu rozwój nauk, sztuk, prace dla pokoju powszechnego. I ów straszny środek niszczący, wybuchowy, służy teraz do celów kulturalnych, do uprawy ziemi.

Już oddawna, używano dynamitu

do usuwania skał, do robienia głębokich wykopów, wreszcie do spulchniania głębszych warstw ziemi, których piug nie mogli osiągnąć. W ostatnich czasach za stosowanie środków wybuchowych w gospodarstwie rolniczym na nowe dziedziny i użycio ich do osuszania bagien, oraz do odpowiedniego sadzenia drzew.

Zdarza się bowiem często, że płytka stosunkowo warstwa ziemi przepuszczalnej leży na silnym pokładzie nieprzepuszczalnym dla wody, a niżej dopiero znajdują się warstwy ziemi nieprzepuszczalne o znaczniejszej grubości. Ziemia takie są zwykle wręcz niemożliwe do uprawy; w porze deszczowej bowiem górna, przepuszczalna warstwa zamaka zupełnie, nie mogąc wnikać w leżącą niżej nieprzemakalną, co zabagnia grunt zupełnie, tak, że korzenie roślin pozycynają gnić; natomiast jest zbyt cienka, aby w razie posuchy utrzymała wilgoć potrzebną do kultury rolnej.

Te stosunki dadzą się znacznie polepszyć przez zastosowanie środków wybuchowych. Wychodząc od powierzchni ziemi, zakłada się na dół dynamit w warstwie drugą z góry, nieprzepuszczalną i doprowadza go do wybuchu. Powstała w niej wtedy oczywiste liczne szpary, szczyliny i pęknięcia, umożliwiające wodzie przystęp, a tem samem — komunikację z trzećszą z rzędu warstwą. Grunt może teraz nadmiar wody pierwszej warstwy oddawać trzeciej, w razie zaś posuchy nie wysycha, i staje się tem samem żdólnym do kultury.

Również, stosując mniejsze naboje można otrzymać bardzo dodatnie wyniki przy sadzeniu drzew owocowych. Zasadzone drzewo rozwija się oczywiście będzie tem lepiej, im większy jest otwór, w który się je zasadzi; wtedy bowiem więcej miejsca ma ono bardzo zrzucać wate korzenie. Kapanie zaś wielkich dołów jest zwykle

bardzo drogie, głównie z uwagi na czas trwania pracy.

Można więc w tym celu użyć nabojoj dynamitowych. Są one wprawdzie dość drogie jednakowoż skracają czas na robociznę, pozwalają na łatwe wykopanie wielkich dołów, a wreszcie spulchniają ziemię w pobliżu otworu, co również ma swoje znaczenie ze względu na wzrost drzewa.

W ten sposób środki wybuchowe znajdują zastosowanie przy uprawie ziemi.

Chwila obecna.

TELEGRAMY.

Komunikaty.
Rotterdam 12 (B.T.W.)
"Nieuwe Rotterdamsche Courant" donosi: Według wiadomości z Hullft liczba żołnierzy belgijskich, którzy przekroczyli granicę Holandji sięga 26,000. W tej liczbie jest 4 generałów i 7 pułkowników. Straty armji belgijskiej i angielskiej mają wynosić 15 do 20 tysięcy zabitych i rannych. Urzędnicy kolejowi twierdzą, że w ręce Niemców wpadło dużo materiału wojennego oraz cały pociąg z 60,000 karabinów.

W Prusach Wschodnich.
Berlin 12. Marsz armji rosyjskiej na Elk, jak donoszą pisma poranne, został wstrzymany przez wysadzenie mostu w powietrze.

Smierć kardynała Ferraty.
Katowice 12. Nadeszła tu depesza o zgonie kardynała Ferraty, mianowanego na to stanowisko z miast ustępującego kardynała Mar-

Smutny bilans.

— : —

Tak tylko możemy nazwać ten fatalny wynik, jaki osiągnęła Doraźna pomoc w ciągu dotychczasowego swego istnienia. Ofiary za pierwszy miesiąc wyniosły zaledwie 3,964 rb. 27 k. suma powyższa została użyta na potrzeby czterech kuchen i oto, jak nas zawiadomiono oficjalnie **każda Doraźna pomoc nie posiada już ani grosza.** Za tydzień za dwa miastu grozi zamknięcie kuchen. I co wówczas się stanie z tymi tysiącami, które dziś korzystają z gorącej strawy w kuchniach, co pocznemy z ty-

